

۱۵۱۸۶۹.

شناخت ردیف شعر و کلمات قافیه

شیوه ساده سرودن شعر

مؤلف

علی سادکت کاشانی

تقریظ

استاد حاج غلامرضا سارگاز

انتشارات ساجدین

۱۳۹۶

سرشناسه	:	ساکت کاشانی، علی، ۱۳۲۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	شناخت شعر و کلمات قافیه: شیوه ساده سرودن شعر - / مؤلف علی ساکت کاشانی.
مشخصات نشر	:	تهران: ساجدین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۴ ص.
شابک	:	1 - 95 - 7427 - 964 - 978
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت: کتابنامه	:	ص. [۲۳۳] - ۲۳۴.
موضوع	:	شعر سرایی
موضوع	:	poetry - Authorship
موضوع	:	فن شعر
موضوع	:	poetics
رده‌بندی کتبخانه	:	۱۳۹۶ س ۷ ش / ۱۰۵۹ PN
رده‌بندی دی‌رج	:	۸ (۸/۱) فا
شماره کتابشناس ملی	:	۴۷۲۰۹۶۳

نام کتاب	شناخت ردیف شعر و کلمات قافیه
مؤلف	علی ساکت کاشانی
تقریظ	استاد حاج غلامرضا سازگار
ناشر	انتشارات ساجدین
چاپ اول	تابستان ۱۳۹۶
قطع	رقعی
شمارگان	۱۰۰۰ جلد
چاپ و صحافی و لیتوگرافی	سیم - ب - وریند
حروف چینی	سامان
قیمت	۱۵۰۰۰ تومان
تلفن مرکز پخش	۳۳۱۷۰۹۲۸ - ۰۹۱۲ - ۲۰۱۱۲۱۴

شابک ۱ - ۹۵ - ۷۴۲۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN 978 - 964 - 7427 - 95 - 1

حق طبع برای ناشر محفوظ است

فهرست

تقریظ استاد حاج غلامرضا سازگار	۶
سخن ناشر	۷
مقدمه	۹
گفتار اول: مقدمات و تعاریفات و تاریخچه مختصر شعر	۱۱
گفتار دوم: واژه‌های رایج در شعر ساعری	۱۷
گفتار سوم: فن قافیه در شعر فارسی	۲۵
گفتار چهارم: وزن	۴۳
گفتار پنجم: تقطیع شعر به ارکان	۵۲
گفتار ششم: جداول ارکان مشهور	۵۹
گفتار هفتم: کلمات قافیه با مصوت بلند (ا)	۶۹
گفتار هشتم: مثال و کلمات قافیه مصوت بلند «ا» همراه حروف الفبا	۸۶
گفتار نهم: کلمات قافیه با مصوت بلند (و) همراه حروف الفبا	۱۱۶
گفتار دهم: کلمات قافیه با مصوت بلند ((ی)) همراه حروف الفبا	۱۳۰
گفتار یازدهم: کلمات قافیه با مصوت کوتاه ((ن)) همراه حروف الفبا	۱۴۴
گفتار دوازدهم: کلمات قافیه با مصوت کوتاه ((ب)) همراه حروف الفبا	۱۶۳
گفتار سیزدهم: کلمات قافیه با مصوت کوتاه ((ت)) همراه حروف الفبا	۱۷۱

- گفتار چهاردهم: کلمات قافیه با علامت ساکن «ا» همراه حروف القبا ... ۱۷۵
- گفتار پانزدهم: کلمات قافیه با (ه) غیر ملفوظ همراه حروف القبا ... ۱۸۳
- گفتار شانزدهم: کلمات قافیه با حروف الحاقی (یم) ... ۱۹۹
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ایم) ... ۲۰۰
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (یم) ... ۲۰۱
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (تن) ... ۲۰۲
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (دن) ... ۲۰۳
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ان) ... ۲۰۴
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (نم) ... ۲۰۵
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (آم) ... ۲۰۶
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ند) ... ۲۰۷
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (نت) ... ۲۰۸
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (تس) ... ۲۰۹
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (س) ... ۲۱۰
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ات) ... ۲۱۱
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (است) ... ۲۱۳
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ست) ... ۲۱۴
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (یست) ... ۲۱۵
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (تست) ... ۲۱۶
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (وست) ... ۲۱۷
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ست) ... ۲۱۸
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (ید) ... ۲۱۹
- کلمات قافیه با حروف الحاقی (یت) ... ۲۲۰
- کلمات قافیه با حرف الحاقی (ی) ... ۲۲۱

۲۲۴	 کلمات قافیه با حروف الحاقی (یی)
۲۲۵	 کلمات قافیه با حروف الحاقی (ای)
۲۲۷	 مثال کلمات قافیه با ضمیر شخصی منفصل فاعلی (من)
۲۲۸	 کلمات قافیه با حروف الحاقی (ئیم)
۲۲۹	 کلمات قافیه با حرف الحاقی (د)
۲۳۰	 کلمات قافیه با ضمیر شخصی منفصل فاعلی الحاقی (شما)
۲۳۱	 کلمات قافیه با ضمیر شخصی منفصل فاعلی (تو)
۲۳۲	 کلمات قافیه با ضمیر شخصی منفصل فاعلی الحاقی (او)
۲۳۳	 فهرست منابع و مآخذ

بسمه تعالی

از روزی که سرودن شعر آغاز شد وزن و قافیه جزو اعضای شعر قرار گرفت و لذا بزرگان ادب می‌گویند شعر باید موزون و مقفی باشد و اگر درست به گفته‌های اهل ادب دقت کنیم می‌بینیم قانون‌هایی برای آن قرار دادند.

شعر، میل: مثل:

ز رزم سواران در آن پشندشت

زمین شد شش و آسمان گشت هشت

تشبیه:

تبریزین به خود تلا گشت غرق چو تاج خروسان جنگی به فرق

میالغه: مثل:

بالای خود در آینه چشم من ببین

با خبر ز عالم بالا کنم تو را

گذشته از آن با این همه اگر شعر دارای وزن و قافیه نباشد

نمی‌تواند در جامعه جا باز کند. هر کس با شعر سروکار دارد باید اول

وزن، قافیه و ردیف را بشناسد، لذا کتابی که به دربرگوارم، ادیب

محترم، آقای علی ساکت کاشانی تألیف نموده‌اند مطالعه نمودم،

دیدم درباره قوافی و ردیف‌ها مطالب مفیدی دارند از آن رستان

می‌خواهم این کتاب را مطالعه کنند. از خداوند برای ایشان تریق و

سرافرازی مسئلت می‌نمایم.

غلامرضا سازگار

تقریظ استاد ارجمند جناب آقای حاج غلامرضا سازگار

شاعر توانا و مداح مخلص خاندان رسالت علیه‌السلام

سخن ناشر

نکته شعر و ادبیات از زمان‌های بسیار کهن همواره مورد توجه و عنایت سخنوران، علما، ادبا و متفکرین نوع بشر بوده است. شعر و سرنظم و مطلوب، شنونده را بر اموری که می‌خواهد تحریض و تشویق نماید یا از مقصودی باز می‌دارد، چنین نظم و نثری علاوه بر آنکه وسیله تهییج و تفاهم صحیح و درست است، احساسات، تخیلات سازنده و اندیشه‌های پاک‌گوینده را به دیگران منتقل خواهد کرد.

امروزه با وجود صنایع محیرالعقول و اختراع انواع وسایط و وسایل مادی که می‌تواند اعتقادات و موریات مادی انسان را تحت تأثیر قرار دهد، باز شعر و ادبیات و هنرهای مختلف، توانسته‌اند در حد لازم ذهن و فکر آدمیزاده را به خود معطوف دارند و گریز کثیری را مجذوب و مفتون واژه‌های سحرانگیز و محبت‌آمیز، شاعران و هنرمندان برجسته و متبحر قرار دهند.

برادر فاضل جناب آقای علی ساکت کاشانی براساس قریحه ذاتی و ذوق سرشار و استعداد شایسته‌ای که دارا هستند، کتابی را تحت عنوان «شناخت ردیف شعر و کلمات قافیه» تهیه و تدوین نموده‌اند که در نوع خود موضوعی ابتکاری و جالب و ارزنده محسوب می‌شود.

توفیق بیش از پیش ایشان را در خدمت به فرهنگ و ادب کشور
جمهوری اسلامی ایران از درگاه حضرت قادر متعال خواهانیم.

محمدحسین رحیمی

مدیرمسئول انتشارات ساجدین

تهران - تابستان ۱۳۹۶

www.ketab.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

از سالها قبل در نظر داشتم که در راه خدمت به فرهنگ و ادب پارسی قدی هر چند کوتاه و حرکتی هر چند غیر مشهود به منصه ظهور برسانم. بر این اساس پس از مشورت با فرهیختگان شعر و شاعری تصمیم گرفتم در زمینه واژگان قافیه و شناخت شعر تحقیقاتی انجام دهم که در نتیجه آن تهیه و تدوین جزوه موجود گردید.

خالصانه اذعان دارم که آنچه هنا و ایات فارسی به اندازه‌ای گسترده است که غواصان چیره‌دست در این اقیانوس ژرف و عمیق راه به جایی نخواهند برد.

لیکن کوشیده‌ام در حد بضاعت خویش به عنوانی مختصر مطلب را نقد و بررسی نمایم.

در پایان از زحمات بی‌دریغ جناب آقای حاج محمدحسین رحیمی مدیر مسئول انتشارات ساجدین که مشوق اینجانب بوده‌اند و زحمت چاپ و نشر این کتاب را متحمل شده‌اند تشکر و سپردانی می‌نمایم.

مِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقَ وَهُوَ الْمُسْتَعَانُ

علی ساکت کاشانی

تهران ۱۳۹۶